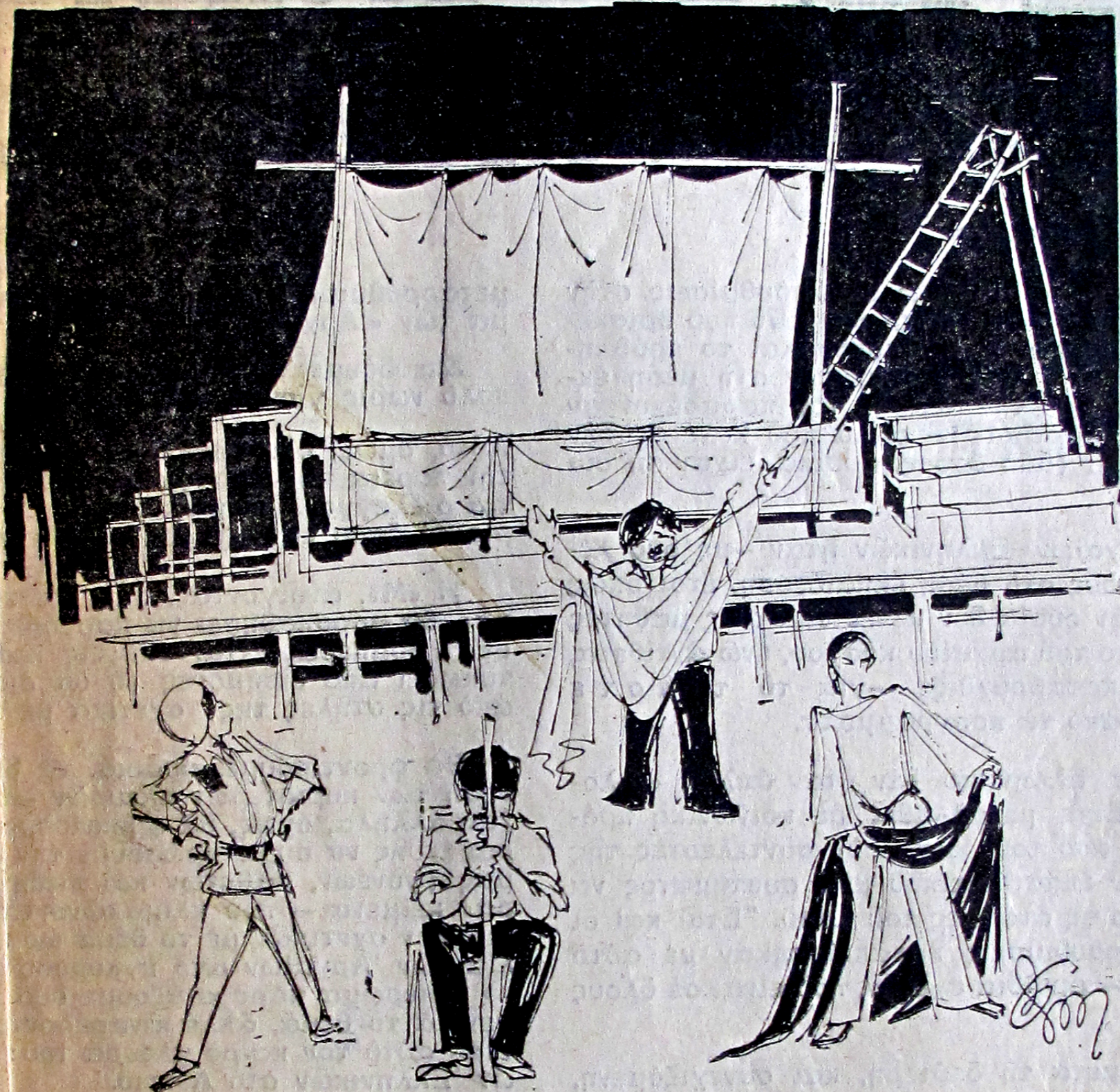

«'Οδύσσεια» για μικρούς και μεγάλους

ΑΠΟ ΤΗΝ «ΠΕΙΡΑΜΑΤΙΚΗ ΣΚΗΝΗ» ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

5.187 13-14,5

Όμηρου - «'Οδύσσεια», από την παράσταση του Παιδικού Θεάτρου στην Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης» στην Θεσσαλονίκη. (Σκίτσο της Έλλης Σολομωνίδη - Μπαλάνου).

μέ μύηση του θεατή στα μυστικά της θεατρικής πράξης. Στις σημασίες, ψυχαναλυτικές, ανθρω-

γή αινιγμάτων, έναυσμα στοχασμού και μαζί αισθητική απόλαυση και πρόκληση για θεατρική ψυχαγωγία.

Θεμελιωμένη πάνω σε ορισμένες έννοιολογικές ενότητες, η παράσταση μπορεί να διαβαστεί από διάφορες, συγκλίνουσες όμως σκοπιές. Ένα τραπέζι και ένα κρεβάτι συνιστούν τους δύο προνομιακούς χώρους που γύρω τους ύφαινεται το τραγούδι της περιπλάνησης του πολύτροπου 'Οδυσσέα. Οι δύο παραπάνω χώροι είναι και οι βασικότερες όψεις που παίρνει το πατάρι καθώς μεταμορφώνεται άσταμάτητα σε εξωτικά μέρη, πέλαγα και νησιά. Η τοπογραφία συμπληρώνεται υπαινικτικά με τις αντίστοιχες συλλογικές τελετουργίες: Τό δειπνό και την όμηγυρη γύρω από τον ραψωδό, την ανθρώπινη επικοινωνία και τον έρωτα, τα δμαδικά παιχνίδια και το θέατρο.

Στην «'Οδύσσεια» μικροί και μεγάλοι αναγνωρίζουν δικές τους συγκινήσεις, ενδόμυχες ανησυχίες, πόθους και εμπειρίες. Το θέαμα ικανοποιεί την κοινή σε όλους ανάγκη ενός αρχετυπικού μύθου: 'Ανάγκη έκλογικευμένη στους ενήλικες, κρυμμένη πίσω από τη μάσκα του πολιτιστικού δώματος και ανάγκη απερίφραστη, αυθόρμητη στα παιδιά που συμπορεύεται με την ανάπτυξη της προσωπικότητάς τους. Από μόνη της ή «'Οδύσσεια» σαν ιστορία με πανάρχαιες καταβολές και άμυπολόγιστο ποιητικό θάρρος, αφορά όλες τις κατηγορίες κοινού. 'Ανεβάζοντάς την ή Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης» πέτυχε να κάνει θέατρο για το παιδί, αλλά και να αγγίξει ουσιαστικά τους ενήλικες χωρίς να αρκεστεί σε μία κατ' εξαίρεση, καταχρηστική συμμετοχή των γονέων - συνοδών στο θέαμα. 'Η περίπτωση είναι όριακή. 'Αν ή Πειραματική Σκηνή αποφασίσει να προτείνει παραστάσεις για όλες συγχρόνως τις ηλικίες, μπαίνει υποχρεωτικά στο δρόμο μιάς έρευνας γύρω από τις γραφές και τους τρόπους παιξίματος με πλατεία άπληξηση. Στην τωρινή παράσταση ή ίδια ή σκηνική έκφραση με τό να συνιστά παιδαγωγική εισαγωγή στο σύστημα του Θεάτρου, αποτέλεσε την άλλη (έκτός των γνώριμων περιπετειών και μαγευτικών στίχων) κινητήρια δύναμη του θεάματος. Γιατί ή μυστική διαδικασία στους κόσμοις της θεατρικής πραγματικότητας είναι άπωσθήποτε μιά βάση που πάνω της άκουμπάει με σιγουριά τό λαϊκό θέατρο.

Έλένη Βαροπούλου

Η «'Οδύσσεια» σκηνές από τό 'Ομηρικό Έπος που παίζει στη Θεσσαλονίκη ή Πειραματική Σκηνή της «Τέχνης» στα πλαίσια ενός ευρύτερου πολιτιστικού προγράμματος, είναι μιά ολοκληρωμένη πρόταση θεάτρου της αφήγησης και θεάτρου στραμμένου ταυτόχρονα στους μικρούς και τό παιδί. 'Η ιδιομορφία του προβληματισμού γύρω από τό κοινό — άφου ή «'Οδύσσεια» υποστηρίζει έμπρακτα ότι ενήλικες και παιδιά μπορούν να συστήσουν μιά κοινότητα αναγκών και ενδιαφερόντων — δικαιολογεί την ξεχωριστή μνεία της παράστασης και δίνει άφορμή για συζήτηση πάνω σε θέματα δραματουργίας και θεατρικής παιδαγωγικής.

Τό μοντάζ των όμηρικων στίχων προέρχεται από ένα θέαμα που παρουσίασε τόν Νοέμβριο του 1976 στο Παρίσι ένας θίασος Γάλλων ήθοποιών με σκηνοθεσία της Άρλέτ Μπονάρ. Στη Θεσσαλονίκη τό «σενάριο» αυτό μεταφρασμένο από τόν Νικηφόρο Παπανδρέου και σκηνοθετημένο από τόν Κόλιν Χάρρις έρμηνεύεται από τούς ήθοποιούς Χρήστο Άρνομάλλη, Καρυοφυλλιά Καραμπέτη, Λένα Κουρούδη, Βαρβάρα Μουρομάτη, Νίκο Σεργιανόπουλο, Έφη Σταμούλη, Κωστή Σφυρικήδη και Σωκράτη Τερζόπουλο, ενώ ή μουσική έπένδυση και τά τραγούδια έγιναν από τήν Ζέτα Τραπάτσα.

Θέατρο της αφήγησης είναι ή συγκεκριμένη «'Οδύσσεια» πρώτα γιατί «έπαναφέρει» τή λειτουργία του όμηρικού ραψωδού και ύστερα γιατί αξιοποιεί όλες τις άφηγηματικές τεχνικές του λαϊκού θεάτρου, τό άμεσο κάλεσμα στο θεατή, τήν περιγραφή των παραμυθάδων, τήν αυτοσχέδια αναπαράσταση κάθε συμβάντος.

Οι ήθοποιοί περνούν με αξιοζήλευτη γρηγοράδα από τό ένα έπεισόδιο στο άλλο, συνδέουν οργανικά τίς σκηνές μεταξύ τους, ύποδύονται με έμπνευση τά πρόσωπα, στήνουν και ξεστήνουν με κέφι κάθε επί μέρους κατασκευή. 'Ολα χτίζονται μπροστά στα μάτια του κοινού. 'Ανεξερεύνητα παρασκήνια, μαγείες και θεατρικά θαύματα καταργούνται. 'Η παράσταση δέν περιορίζεται στο γοητευτικό αποτέλεσμα αλλά και άποκαλύπτει τόν μηχανισμό της, τούς κανόνες και όρους, τά μέσα και τίς δυνατότητες του σκηνηκευ παιχνιδιού.

'Η οικονομία στα άξεσουάρ,

τά κοστούμια και τό ντεκόρ συνοδεύεται από μιά έρεθιστική, δημιουργική χρήση της φαντασίας. Σώμα και φωνή είναι τά δύο κανάλια μέσα από τά όποια διοχετεύονται ή διήγηση και ή διάλογος, ή ποίηση και τό σχόλιο και ύλοποιούνται ή δράση και οι φιγούρες, τά τοπία και οι εικόνες. 'Ο ήθοποιός παριστάνει επάνω στο πατάρι όχι άπλως τά πρόσωπα, αλλά και τά στοιχεία της φύσης, άνέμους, τρικυμίες, φόβους και όνειρα, αισθήσεις και συναισθήματα άκόμη και όλόκληρους πολιτισμούς.

'Οπως ή μύθος του 'Οδυσσέα είναι μιά μύηση στις δοκιμασίες της ζωής και του θανάτου έτσι και ή σκηνική έξιστόρηση των παθημάτων του ήρωα ίσοδυναμεί

πολογικές και έθνογραφικές του μύθου, οι ήθοποιοί προσθέτουν και τή σημασία του θεατρικού γίγνεσθαι. 'Ο 'Οδυσσέας καθώς διατρέχει τή γνώση πολιορκημένος από τούς πειρασμούς, τούς Λωτοφάγους, τήν Κίρκη ή τούς Κύκλωπες σημασιοδοτεί και τόν ήθοποιό τήν ώρα που μεινται στους κώδικες μιάς τέχνης και ενός επαγγέλματος.

Σπέρματα παρόμοιου σκεπτικού ύπηρχαν και στο «'Ονειρο καλοκαιρινής νύχτας» του Σαίξπηρ, παλιότερη δουλειά του θίασου. 'Αλλ' ενώ στο «'Ονειρο» σκηνοθετημένο επίσης από τόν Κόλιν Χάρρις, οι ιδέες έμειναν άτελεσφόρες, στην «'Οδύσσεια» έπαληθεύτηκαν σκηνικά. Τό ταξίδι του 'Οδυσσέα είναι εδώ πη-